Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL MACIEJ SZPUNAR
prezentate la 8 decembrie 2022[1]

Cauza C-583/22 PPU

MV
cu participarea
Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof

[cerere de decizie preliminară formulată de Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania)]

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie penală – Decizia-cadru 2008/675/JAI – Articolul 3 – Condamnări penale în mai multe state membre – Stabilirea unei pedepse rezultante – Includerea condamnării pronunțate în alt stat – Depășirea pedepsei rezultante maxime prevăzute de legea națională”

I. Introducere

1. Prezenta cauză oferă Curții oportunitatea de a interpreta pentru prima dată articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675/JAI[2], care privește chestiunea delicată a posibilei contopiri a pedepselor[3] în cazul unui concurs real de infracțiuni[4] săvârșite în mai multe state membre.

[1] Limba originală: franceza.

[2] Decizia-cadru a Consiliului din 24 iulie 2008 privind luarea în considerare a condamnărilor în statele membre ale Uniunii Europene în cadrul unui nou proces penal (JO 2008, L 220, p. 32).

[3] Pentru nevoile prezentelor concluzii, prin „contopirea pedepselor” înțelegem atât impunerea unei pedepse totale al cărei cuantum corespunde celei mai grele pedepse inițiale care absoarbe pedeapsa cea mai ușoară, considerată a fi inclusă în prima pedeapsă, cât și impunerea unei pedepse rezultante care corespunde adăugării pedepselor în limita unui cuantum maxim.

[4] Prin „concurs real de infracțiuni” înțelegem o situație în care o persoană care a săvârșit o infracțiune săvârșește o a doua infracțiune, deși nu a fost încă condamnată definitiv pentru prima infracțiune.

II. Cadrul juridic

A. Decizia-cadru 2008/675

2. Considerentele (1), (5), (7), (8), (9) și (14) ale Deciziei-cadru 2008/675 enunță:

„(1) Uniunea Europeană și-a stabilit obiectivul de a menține și dezvolta un spațiu de libertate, securitate și justiție. Acest obiectiv impune posibilitatea ca informațiile privind condamnările pronunțate în statele membre să fie luate în considerare în afara statului membru de condamnare, atât pentru a preveni săvârșirea unor noi infracțiuni, cât și în cadrul unui nou proces penal.

[…]

(5) Ar trebui enunțat principiul conform căruia statele membre ar trebui să considere că o condamnare pronunțată în alte state membre produce efecte juridice echivalente cu cele pe care le produce o condamnare pronunțată de instanțele proprii în conformitate cu dreptul intern, fie că respectivele efecte juridice sunt considerate de dreptul intern ca fiind chestiuni de fapt, fie ca fiind chestiuni de drept procedural sau material. Cu toate acestea, prezenta decizie-cadru nu încearcă să armonizeze consecințele condamnărilor anterioare în viziunea diferitelor legislații naționale, iar obligația de a lua în considerare condamnările anterioare pronunțate în alte state membre există doar în măsura în care condamnările pronunțate anterior la nivel național sunt luate în considerare în temeiul dreptului intern.

[…]

(7) Efectele unei condamnări pronunțate într-un alt stat membru ar trebui să fie echivalente cu efectele unei hotărâri pronunțate la nivel național în faza care precedă procesul penal, în timpul procesului și la momentul executării sentinței.

(8) Atunci când, în cursul procesului penal într-un stat membru, sunt puse la dispoziție informații privind o condamnare anterioară într-un alt stat membru, ar trebui să se evite, pe cât posibil, ca persoana în cauză să fie tratată mai puțin favorabil decât dacă respectiva condamnare anterioară ar fi fost o condamnare pronunțată de o instanță națională.

(9) Articolul 3 alineatul (5) ar trebui interpretat, printre altele, cu respectarea considerentului 8 în sensul în care, dacă instanța națională, într-un nou proces penal, atunci când ia în considerare o sentință pronunțată și impusă anterior într-un alt stat membru, este de părere că impunerea unei sentințe de o anumită gravitate în limitele legislației naționale ar fi disproporționat de dură față de infractor, având în vedere circumstanțele săvârșirii faptei, și dacă scopul pedepsei poate fi atins printr-o sentință mai ușoară, aceasta poate reduce gravitatea sentinței [a se citi «pedepsei»] în mod corespunzător, dacă acest lucru ar fi fost posibil în cazurile pur naționale.

[…]

(14) Influențarea unei hotărâri sau a executării sale vizează, printre altele, situațiile în care, potrivit legislației naționale a celui de al doilea stat membru, sancțiunea impusă într-o hotărâre anterioară urmează să fie absorbită sau inclusă într-o altă sancțiune, care trebuie mai apoi să fie executată efectiv, în măsura în care prima sentință nu a fost deja executată sau executarea sa nu a fost transferată celui de al doilea stat membru."

3. Articolul 1 alineatul (1) din această decizie-cadru prevede:

„Scopul prezentei decizii-cadru îl constituie acela de a stabili condițiile în care sunt luate în considerare condamnările anterioare pronunțate împotriva unei persoane pentru fapte diferite săvârșite în alte state membre, în cursul unui proces penal desfășurat într-un stat membru împotriva respectivei persoane."

4. Potrivit articolului 2 din decizia-cadru menționată, „«condamnare» înseamnă orice hotărâre definitivă pronunțată de o instanță penală care stabilește săvârșirea cu vinovăție a unei fapte penale".

5. Articolul 3 din aceeași decizie-cadru, intitulat „Luarea în considerare, în cadrul unui nou proces penal, a unei condamnări pronunțate într-un alt stat membru", prevede:

„(1) Fiecare stat membru se asigură că, în cadrul unui proces penal desfășurat împotriva unei persoane, condamnările anterioare pronunțate împotriva aceleiași persoane pentru fapte diferite săvârșite în alte state membre, în legătură cu care s-au obținut informații pe baza instrumentelor aplicabile disponibile cu privire la asistența juridică reciprocă sau la schimburile de informații extrase din cazierele judiciare, sunt luate în considerare în măsura în care condamnările anterioare la nivel național sunt luate în considerare și că acestor condamnări le sunt conferite efecte echivalente cu cele conferite condamnărilor anterioare la nivel național, în conformitate cu legislația națională.

(2) Alineatul (1) se aplică în etapa care precedă procesul penal, în timpul procesului penal și la momentul executării condamnării, în special în ceea ce privește normele procedurale aplicabile, inclusiv acelea referitoare la arestul preventiv, definiția infracțiunii, tipul și gravitatea sentinței, precum și normele privind executarea hotărârii.

(3) Luarea în considerare a condamnărilor anterioare pronunțate în alte state membre, astfel cum este prevăzut la alineatul (1), nu are efectul de a influența, de a revoca sau revizui condamnările anterioare sau orice hotărâri referitoare la executarea lor luate de către statul membru în care se desfășoară noul proces.

[…]

(5) În cazul în care infracțiunea pentru care se desfășoară noul proces a fost săvârșită înainte de pronunțarea sau executarea în întregime a condamnării anterioare, alineatele (1) și (2) nu reclamă statelor membre să aplice normele lor de drept intern la impunerea sentințelor, atunci când aplicarea acestor norme la condamnările din alte țări ar limita capacitatea judecătorului de a dispune o hotărâre [a se citi «nu impun statelor membre să aplice normele lor de drept intern în materia stabilirii pedepselor, atunci când aplicarea acestor norme condamnărilor din alte țări ar limita competența judecătorului de a stabili o pedeapsă»] în noul proces.

Cu toate acestea, statele membre se asigură că, în astfel de cazuri, instanțele de judecată pot să ia în considerare într-un alt mod condamnările anterioare pronunțate în alte state membre.”

B. Dreptul german

6. Dispozițiile care reglementează contopirea pedepselor figurează la articolele 53-55 din Strafgesetzbuch (Codul penal german, denumit în continuare „StGB”).

7. Articolul 53 alineatul 1 din StGB, care se referă la pluralitatea de infracțiuni, prevede:

„Dacă o persoană a săvârșit mai multe fapte penale care sunt judecate în același timp, fiind condamnată la mai multe pedepse cu închisoarea sau la mai multe amenzi, instanța va dispune o pedeapsă rezultantă.”

8. Articolul 54 din StGB, care privește determinarea pedepsei rezultante, prevede la alineatele 1 și 2:

„(1) Dacă una dintre pedepsele individuale este detențiunea pe viață, pedeapsa rezultantă va fi detențiunea pe viață. În toate celelalte cazuri, pedeapsa rezultantă se determină prin sporirea pedepsei celei mai grele, iar în cazul pedepselor de diferite tipuri, prin sporirea pedepsei celei mai grele în funcție de tipul acesteia. În acest sens, instanța are în vedere în ansamblu persoana făptuitorului și fiecare faptă în parte.

(2) Pedeapsa rezultantă nu poate depăși suma pedepselor individuale. Pedeapsa rezultantă nu poate depăși 15 ani în cazul pedepselor cu închisoarea și 720 de zile-amendă în cazul amenzii.”

9. Articolul 55 alineatul 1 din StGB, care se referă la determinarea ulterioară a pedepsei rezultante, prevede:

„Dispozițiile articolelor 53 și 54 se aplică și atunci când o persoană condamnată definitiv, înainte ca pedeapsa dispusă împotriva acesteia să fie executată, prescrisă sau executarea acesteia să fi încetat, este condamnată pentru o altă faptă penală săvârșită înaintea primei condamnări. Prima condamnare este hotărârea de condamnare din procesul anterior în care constatările în legătură cu fapta au putut fi verificate ultima dată.”

III. Litigiul principal, întrebările preliminare și procedura în fața Curții

10. Reclamantul din litigiul principal este un resortisant francez.

11. Între lunile august 2002 și septembrie 2003, reclamantul din litigiul principal a săvârșit în Franța diverse infracțiuni. La 10 octombrie 2003, el a răpit o studentă dintr-un campus universitar din Germania și a violat-o.

12. La 20 octombrie 2003, reclamantul din litigiul principal a fost arestat în Țările de Jos în temeiul unui mandat de arestare emis de autoritățile franceze, plasat în detenție în vederea extrădării timp de aproape șapte luni și, ulterior, transferat în Franța la 17 mai 2004, unde a fost încarcerat.

13. La 30 septembrie 2004, reclamantul din litigiul principal a fost condamnat de tribunal de grande instance de Guéret (Tribunalul de Mare Instanță din Guéret, Franța) la o pedeapsă privativă de libertate de doi ani.

14. La 29 februarie 2008, cour d'assises du Loir-et-Cher (Curtea cu Jurați a Departamentului Loir-et-Cher) din Blois (Franța) i-a impus inculpatului o pedeapsă privativă de libertate de 15 ani. Această pedeapsă a absorbit condamnările ulterioare, pe de o parte, condamnarea din 16 mai 2008 de către cour d'assises de Loire-Atlantique (Curtea cu Jurați a Departamentului Loire-Atlantique) din Nantes (Franța) la o pedeapsă privativă de libertate de șase ani și, pe de altă parte, condamnarea din 23 aprilie 2012 de către cour d'appel de Grenoble (Curtea de Apel din Grenoble, Franța) la o pedeapsă privativă de libertate de un an și șase luni.

15. La 24 ianuarie 2013, cour d'assises du Maine-et-Loire (Curtea cu Jurați a Departamentului Maine-et-Loire) din Angers (Franța) l-a condamnat pe reclamantul din litigiul principal la o nouă pedeapsă privativă de libertate de șapte ani.

16. Toate aceste cinci condamnări se refereau la fapte săvârșite de reclamantul din litigiul principal în perioada septembrie 2002-septembrie 2003. Din pedepsele privative de libertate au fost executați 17 ani și 9 luni, prin urmare reclamantul din litigiul principal a rămas încarcerat în Franța fără întrerupere până la 23 iulie 2021, dată la care a fost predat autorităților germane.

17. De la această dată, reclamantul din litigiul principal se află în arest preventiv în Germania, în temeiul unui mandat de arestare emis de Amtsgericht Freiburg im Breisgau (Tribunalul Districtual din Freiburg im Breisgau, Germania).

18. La 21 februarie 2022, Landgericht Freiburg im Breisgau (Tribunalul Regional din Freiburg im Breisgau, Germania) a judecat reclamantul din litigiul principal pentru faptele săvârșite la 10 octombrie 2003 în Germania și l-a condamnat la o pedeapsă privativă de libertate de șase ani pentru viol în formă agravată. Această instanță a considerat că pedeapsa cu adevărat proporțională pentru faptele săvârșite era o privare de libertate de șapte ani. Totuși, întrucât nu putea contopi această pedeapsă *a posteriori* cu cele cinci pedepse aplicate de instanțele franceze, instanța menționată a redus-o cu un an cu titlu compensatoriu.

19. Reclamantul din litigiul principal a formulat recurs împotriva acestei hotărâri la Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania).

20. În primul rând, instanța de trimitere subliniază că posibilitatea de a-i impune o pedeapsă privativă de libertate reclamantului din litigiul principal pentru infracțiunea de viol în formă agravată care face obiectul procedurii principale depinde de interpretarea principiului asimilării condamnărilor penale pronunțate în alte state membre, pus în aplicare la articolul 3 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/675 coroborat cu articolul 3 alineatul (5) primul paragraf din aceasta.

21. Ea precizează că, în cazul în care condamnările pronunțate de instanțele franceze ar fi asimilate unor condamnări germane, ar fi necesar să se dispună, în temeiul articolului 55 alineatul 1 din StGB, contopirea *a posteriori* a pedepselor pronunțate de aceste instanțe franceze și a pedepsei pronunțate pentru viol în formă agravată în procedura principală, întrucât acest viol a fost săvârșit înainte de pronunțarea condamnărilor în Franța.

22. În această ipoteză, ar trebui de asemenea să se țină seama de limita maximă de 15 ani a privării de libertate stabilită la articolul 54 alineatul 2 a doua teză din StGB. Instanța de trimitere arată că această limită maximă a fost deja atinsă prin condamnarea la 15 ani de privare de libertate pronunțată la 29 februarie 2008 de cour d'assises du Loir-et-Cher (Curtea cu Jurați a Departamentului Loir-et-Cher) din Blois. Ea subliniază că, în consecință, în cazul contopirii pedepselor, deși ar putea fi pronunțată o pedeapsă individuală împotriva reclamantului din litigiul principal pentru violul care face obiectul procedurii principale, pedeapsa rezultantă ar rămâne totuși, ca efect al limitei maxime menționate, de 15 ani de privare de libertate și acesta nu ar mai putea fi supus executării niciunei pedepse.

23. Instanța de trimitere arată că, în temeiul jurisprudenței sale constante, contopirea pedepselor cu pedepse pronunțate în străinătate nu poate fi dispusă ca atare din motive de drept internațional public, întrucât ar aduce atingere forței obligatorii a condamnării pronunțate în străinătate și suveranității statului străin.

24. Dată fiind această imposibilitate, articolul 3 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/675 ar impune statelor membre să se asigure că, în cadrul unui nou proces penal desfășurat împotriva unei persoane, condamnările anterioare pronunțate în alt stat membru împotriva acesteia pentru fapte diferite sunt luate în considerare în măsura în care condamnările anterioare la nivel național sunt luate în considerare în temeiul dreptului național. Acest lucru ar urmări să împiedice ca persoana în cauză să fie tratată mai puțin favorabil decât în situația în care condamnarea penală anterioară în discuție ar fi fost o condamnare la nivel național.

25. Instanța de trimitere ridică totuși problema domeniului de aplicare al articolului 3 alineatul (5) primul paragraf din Decizia-cadru 2008/675, în temeiul căruia statele membre nu sunt obligate, în cazul în care infracțiunea pentru care se desfășoară noul proces a fost săvârșită înainte de pronunțarea sau de executarea în întregime a condamnării anterioare, să aplice normele lor naționale referitoare la impunerea pedepselor, atunci când aplicarea acestor norme în cazul unor condamnări pronunțate în străinătate ar avea drept consecință limitarea puterii instanței de a impune o pedeapsă în noul proces.

26. Astfel, potrivit instanței de trimitere, nu ar putea fi impusă o pedeapsă pentru faptele care fac obiectul procedurii principale decât în cazul în care articolul 3 alineatul (5) primul paragraf din Decizia-cadru 2008/675 ar trebui interpretat în sensul că principiul egalității de tratament enunțat la articolul 3 alineatul (1) din această decizie-cadru este inaplicabil atunci când adăugarea pedepsei pronunțate în alt stat membru conduce la depășirea limitei maxime de 15 ani a privării de libertate prevăzute la articolul 54 alineatul 2 a doua teză din StGB. O astfel de interpretare ar fi însă contrară principiului egalității de tratament a condamnărilor pronunțate în celelalte state membre, în măsura în care ar permite o depășire a limitei maxime respective în privința acestor din urmă pedepse.

27. În al doilea rând, în cazul în care articolul 3 alineatul (5) primul paragraf din Decizia-cadru 2008/675 trebuie efectiv să fie interpretat în sensul că principiul egalității enunțat la articolul 3 alineatul (1) din această decizie-cadru este inaplicabil în împrejurările din procedura principală, instanța de trimitere ridică problema interpretării articolului 3 alineatul (5) al doilea paragraf din decizia-cadru menționată.

28. Această instanță ridică mai exact problema dacă luarea în considerare a pedepsei pronunțate în alt stat membru, prevăzută în temeiul acestei din urmă dispoziții, trebuie să se efectueze astfel încât dezavantajul care rezultă din imposibilitatea de a dispune *a posteriori* contopirea pedepselor să fie identificat și justificat în mod concret în cazul stabilirii pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită pe teritoriul național.

29. Instanța de trimitere arată că, potrivit propriei jurisprudențe referitoare la acest aspect, dezavantajul care rezultă din imposibilitatea de a dispune *a posteriori* contopirea pedepselor cu condamnări pronunțate în alt stat membru este în mod normal luat în considerare în cazul stabilirii pedepsei, printr-o reducere, necuantificată și compensatorie, lăsată la aprecierea instanței de fond.

30. Această instanță apreciază însă că numai o compensare clar justificată și cuantificată a dezavantajului este conformă cu prevederile articolului 3 alineatele (1) și (5) din Decizia-cadru 2008/675.

31. În temeiul acestei decizii-cadru, modul în care sunt luate în considerare condamnările anterioare pronunțate în alt stat membru ar trebui să se apropie cât mai mult posibil de modul în care sunt luate în considerare condamnările anterioare la nivel național. Or, pentru a se apropia cât mai mult posibil de contopirea pedepselor, astfel cum este prevăzută la articolele 54 și 55 din StGB, care impune o evaluare cuantificată, instanța de trimitere consideră că este necesar să se identifice în mod concret un dezavantaj care rezultă din imposibilitatea de a dispune o contopire a pedepselor și care să fie dedus din noua pedeapsă (rezultantă) care trebuie impusă.

32. Această instanță adaugă că o compensare justificată și cuantificată a dezavantajului este indispensabilă nu numai din motive de transparență, ci și pentru a permite instanței de recurs să își exercite controlul asupra stabilirii pedepsei. Doar luarea în considerare a unei reduceri compensatorii necuantificate, ca simplu element favorabil inculpatului pentru stabilirea pedepsei, nu ar îndeplini această cerință.

33. Instanța de trimitere precizează de asemenea că modalitatea în care instanța de fond stabilește în mod concret compensarea ține de puterea sa de apreciere. Această instanță ar putea lua în mod direct în considerare, la stabilirea noii pedepse, imposibilitatea de a dispune contopirea cu o pedeapsă anterioară prin cuantificarea părții care trebuie dedusă sau ar putea lua în considerare, de exemplu, o „contopire fictivă” cu pedeapsa pronunțată în străinătate și să deducă din noua pedeapsă pedeapsa pronunțată în străinătate. Singurele cerințe în acest context ar fi ca respectiva compensare să fie adecvată și ca aceasta să fie justificată în mod clar și cuantificată, la fel ca o contopire a pedepselor dispusă în temeiul articolelor 54 și 55 din StGB.

34. În ceea ce privește procedura principală, instanța de trimitere constată că Landgericht Freiburg im Breisgau (Tribunalul Regional din Freiburg im Breisgau) a stabilit pedeapsa în hotărârea sa fără a lua în considerare faptul că o pedeapsă privativă de libertate de șase ani conducea la depășirea limitei maxime de 15 ani a privării de libertate stabilite la articolul 54 alineatul 2 a doua teză din StGB. În plus, această instanță nu s-ar fi referit la un criteriu precis care ar fi ghidat-o în modul de luare în considerare a condamnărilor pronunțate în alt stat membru, în conformitate cu articolul 3 alineatul (5) al doilea paragraf din Decizia-cadru 2008/675.

35. În aceste condiții, Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Având în vedere principiul egalității de tratament prevăzut la articolul 3 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/675/JAI și în lumina articolului 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675/JAI, în cazul existenței unei situații de contopire a pedepselor din condamnări în Germania și condamnări în străinătate pronunțate în Uniunea Europeană poate fi aplicată o pedeapsă pentru infracțiunea națională chiar și atunci când o luare în considerare fictivă a pedepselor străine aplicate în Uniunea Europeană ar conduce la depășirea, în temeiul dreptului german, a duratei maxime admisibile a unei pedepse rezultante în ceea ce privește pedepse privative de libertate pe termen determinat?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

Luarea în considerare a pedepsei străine aplicate în Uniunea Europeană, prevăzută la articolul 3 alineatul (5) al doilea paragraf din Decizia-cadru 2008/675/JAI, trebuie efectuată astfel încât, la calcularea cuantumului pedepsei pentru infracțiunea săvârșită pe teritoriul național, dezavantajul rezultat din imposibilitatea contopirii *a posteriori* a pedepselor – în conformitate cu principiile contopirii pedepselor potrivit dreptului german – să fie identificat și justificat în mod concret?”

36. La 27 septembrie 2022, Camera a doua a Curții a decis judecarea prezentei cauze potrivit procedurii preliminare de urgență, în temeiul articolului 107 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții.

37. Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Procurorul General de pe lângă Curtea Federală de Justiție, Germania) și Comisia Europeană au prezentat observații scrise.

38. Aceste părți, precum și reclamantul din litigiul principal au participat la ședința care a avut loc la 14 noiembrie 2022.

IV. Analiză

A. Cu privire la prima întrebare preliminară

39. Prin intermediul primei întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675 trebuie interpretat în sensul că un stat membru este obligat, în cadrul unui proces penal desfășurat împotriva unei persoane, să aplice normele sale naționale în materie de contopire a pedepselor, luând în considerare condamnări anterioare pronunțate în alt stat membru împotriva aceleiași persoane pentru fapte diferite săvârșite anterior, atunci când infracțiunea pentru care se desfășoară noul proces a fost săvârșită înainte de pronunțarea acestor condamnări anterioare, în măsura în care aplicarea respectivelor norme naționale are drept consecință faptul că în noul proces nicio altă pedeapsă

nu va putea fi impusă sau, cel puțin, executată [5].

40. Înainte de toate, precizăm că, după cum arată Procurorul General de la lângă Curtea Federală de Justiție și astfel cum reiese din decizia de trimitere, contopirea pedepselor cu o pedeapsă pronunțată în străinătate nu este admisă în dreptul german din motive de drept internațional public. Jurisprudența Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) asigură însă că persoana acuzată nu este dezavantajată ca urmare a acestui fapt prin instituirea mecanismului de „compensare a duratei excesive", care permite instanței de fond să ia în considerare condamnarea anterioară atunci când stabilește pedeapsa în noul proces, așa cum ar fi făcut dacă ar fi putut avea loc contopirea pedepselor în sens strict.

41. Trebuie subliniat de asemenea că, potrivit precizărilor Procurorului General de pe lângă Curtea Federală de Justiție, din jurisprudența Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) reiese că limita maximă de 15 ani prevăzută în dreptul german pentru pedepsele rezultante privative de libertate are în principiu vocația de a se aplica atunci când este pus în aplicare acest mecanism de compensare a duratei excesive.

42. Aceste precizări fiind făcute, vom începe analiza noastră cu câteva observații introductive cu privire la obiectul Deciziei-cadru 2008/675 și la incidența sa asupra chestiunii contopirii pedepselor impuse în mai multe state membre, înainte de a proceda la examinarea articolului 3 alineatul (5) din această decizie-cadru, care reprezintă nucleul primei întrebări preliminare.

1. Cu privire la obiectul Deciziei-cadru 2008/675 și la problematica referitoare la contopirea pedepselor

43. Decizia-cadru 2008/675 stabilește o obligație minimă care impune statelor membre să ia în considerare condamnările pronunțate în alte state membre [6]. Această obligație este ușor de conceput în spațiul de libertate, securitate și justiție instituit de Uniune, în care nu se poate admite o diferență de tratament în evaluarea antecedentelor penale ale unei persoane după cum o infracțiune a fost săvârșită într-un stat membru sau în altul.

44. În acest scop, articolul 3 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/675, interpretat în lumina considerentului (5) al acesteia, stabilește obligația statelor membre de a se asigura că, în cadrul unui nou proces penal desfășurat într-un stat membru împotriva aceleiași persoane și pentru fapte diferite, condamnările anterioare pronunțate în alt stat membru, pe de o parte, sunt luate în considerare în măsura în care condamnările anterioare la nivel național sunt luate în considerare în temeiul dreptului național și, pe de altă parte, că acestora li se recunosc efecte echivalente cu cele conferite celor din urmă condamnări în conformitate cu acest drept, indiferent dacă respectivele efecte sunt chestiuni de fapt sau sunt chestiuni de drept procedural sau material [7]. Astfel, decizia-cadru menționată stabilește un principiu al egalității de tratament, indiferent dacă condamnările au fost pronunțate într-un singur stat membru sau în mai multe state membre.

[5] Arătăm că nu reiese cu claritate din decizia de trimitere dacă normele naționale avute în vedere de instanța de trimitere împiedică pronunțarea unei pedepse pentru faptele care fac obiectul procesului penal pendinte în fața sa sau dacă o pedeapsă ar putea fi pronunțată, dar nu ar putea fi executată. Astfel, instanța de trimitere afirmă fie că o pedeapsă ar putea fi pronunțată numai în cazul în care Curtea dă o anumită interpretare articolului 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675, fie că o pedeapsă ar putea fi, desigur, pronunțată, însă nicio altă pedeapsă nu ar putea fi executată. Totuși, după cum vom demonstra, considerăm că articolul 3 alineatele (1) și (5) din această decizie-cadru trebuie interpretat în același mod atât într-un caz, cât și în celălalt, astfel încât răspunsul dat de Curte la întrebarea preliminară nu ar putea varia dacă s-ar dovedi că normele naționale împiedică nu numai executarea unei pedepse pronunțate în cadrul unui nou proces penal, ci și pronunțarea însăși a unei astfel de pedepse.

[6] Considerentul (3) al Deciziei-cadru 2008/675.

[7] Hotărârea din 21 septembrie 2017, Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:710, punctele 25 și 26).

45. Este vorba, așadar, despre a permite luarea în considerare într-un stat membru a antecedentelor penale ale unei persoane nu numai, după cum arată Comisia, atunci când acest lucru îi poate fi defavorabil – avem în vedere în special situația recidivei –, ci și atunci când o astfel de luare în considerare poate fi în beneficiul persoanei, în special în ipoteza unui concurs real de infracțiuni care poate conduce la o contopire a pedepselor aferente fiecăreia dintre infracțiuni.

46. Într-adevăr, contopirea pedepselor este un mecanism care permite includerea pedepsei celei mai severe prin evitarea cumulului pur și simplu al pedepselor aferente infracțiunilor concurente. Nu numai că cumulul pur matematic ar putea avea efecte contrare principiului proporționalității, ci ar fi, în plus, așa cum arată avocatul general Richard de la Tour, contrar uneia dintre funcțiile esențiale ale pedepsei [8]. Astfel, pedeapsa nu poate avea numai o funcție retributivă, ci trebuie de asemenea să prevină săvârșirea de infracțiuni și să favorizeze reintegrarea socială a persoanelor condamnate. Or, în situația unui concurs real de infracțiuni, avertismentul pe care îl reprezintă prima condamnare și care favorizează conștientizarea în cazul autorului infracțiunii nu a fost dat și, în consecință, pedeapsa aplicată poate fi adaptată [9].

47. Prin urmare, luarea în considerare a condamnărilor anterioare de către instanță permite în special evaluarea acestor situații și, conform dispozițiilor din dreptul său național, efectuarea contopirii pedepselor aplicate pentru infracțiunile concurente săvârșite. Decizia-cadru 2008/675 admite punerea în aplicare a unor asemenea mecanisme în situații de concurs real de infracțiuni transfrontaliere. Astfel, Curtea a statuat că această decizie-cadru este aplicabilă unei proceduri naționale care are ca obiect aplicarea, în vederea executării, a unei pedepse totale privative de libertate care ia în considerare pedeapsa aplicată unei persoane de către instanța națională, precum și pe cea aplicată în cadrul unei condamnări anterioare pronunțate de o instanță a unui alt stat membru împotriva aceleiași persoane pentru fapte diferite [10].

48. Cu toate acestea, obligația de luare în considerare a condamnărilor anterioare poate fi sursă de dificultăți atunci când condamnările respective au fost pronunțate în străinătate, astfel încât Decizia-cadru 2008/675 precizează, la articolul 3 alineatul (3), întinderea acestei obligații.

49. Astfel, în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675, luarea în considerare în cadrul unui nou proces penal a condamnărilor anterioare pronunțate în alt stat membru nu poate avea ca efect nici influențarea acestor condamnări anterioare sau a oricărei hotărâri referitoare la executarea lor în statul membru în care se desfășoară noul proces penal, nici revocarea sau revizuirea condamnărilor menționate, care trebuie să fie luate în considerare așa cum au fost pronunțate [11].

50. O astfel de precizare are în mod firesc relevanță în situațiile de concurs real de infracțiuni care pot conduce la contopirea pedepselor într-un stat membru. De altfel, considerentul (14) al Deciziei-cadru 2008/675 are în vedere acest aspect în mod expres, enunțând că articolul 3 alineatul (3) din decizia-cadru menționată vizează situațiile în care o pedeapsă impusă într-o hotărâre anterioară și care nu a fost încă executată trebuie să fie absorbită sau inclusă într-o altă

[8] Concluziile avocatului general Richard de la Tour prezentate în cauza AV (Hotărâre de aplicare a unei pedepse rezultante) (C-221/19, EU:C:2020:815, punctul 35).

[9] Concluziile avocatului general Bot prezentate în cauza Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:386, punctul 43).

[10] Hotărârea din 21 septembrie 2017, Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:710, punctul 29), și Hotărârea din 15 aprilie 2021, AV (Hotărâre de aplicare a unei pedepse rezultante) (C-221/19, EU:C:2021:278, punctul 52).

[11] Hotărârea din 21 septembrie 2017, Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:710, punctele 37 și 44), și Hotărârea din 15 aprilie 2021, AV (Hotărâre de aplicare a unei pedepse rezultante) (C-221/19, EU:C:2021:278, punctul 53).

pedeapsă, care trebuie ulterior să fie efectiv executată. Într-o asemenea ipoteză, contopirea pedepselor în statul membru al instanței care o pronunță ar avea într-adevăr în mod necesar o incidență asupra executării pedepsei anterioare pronunțate de o instanță din alt stat membru.

51. Articolul 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675 nu se limitează însă doar la chestiunea contopirii pedepselor. Astfel, luarea în considerare de către instanța națională a condamnărilor anterioare din străinătate poate avea ca efect influențarea acestor condamnări anterioare în alte ipoteze, de exemplu prin revocarea suspendării care însoțește pedeapsa aplicată prin hotărârea anterioară și prin transformarea acesteia într-o pedeapsă cu închisoarea cu executare [12].

52. Este vorba, așadar, despre păstrarea autorității de lucru judecat a hotărârilor pronunțate în alte state membre, astfel încât luarea în considerare a condamnărilor anterioare să nu poată conduce la o ingerință a instanței naționale în hotărârea anterioară pronunțată în alt stat membru. În acest mod, articolul 3 alineatul (3) din Decizia-cadru 2008/675 stabilește o limită generală pentru obligația de luare în considerare a condamnărilor anterioare pronunțate în alt stat membru.

53. În afară de limita respectivă, Decizia-cadru 2008/675 prevede de asemenea că, potrivit articolului 3 alineatul (5), în ipoteza în care infracțiunea pentru care se desfășoară noul proces a fost săvârșită înainte de pronunțarea sau de executarea în întregime a condamnării anterioare, alineatele (1) și (2) ale acestui articol 3 nu au ca efect obligarea statelor membre să aplice normele lor naționale referitoare la impunerea pedepselor, atunci când aplicarea acestor norme în cazul condamnărilor pronunțate în străinătate ar avea drept consecință limitarea puterii instanței de a impune o pedeapsă în noul proces.

2. Cu privire la articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675

54. Articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675 prevede o excepție de la articolul 3 alineatul (1) din această decizie-cadru.

55. Într-adevăr, reiese cu claritate din modul de redactare a dispoziției respective că, în situația pe care aceasta o vizează, statele membre nu sunt obligate, în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/675, să aplice normele lor naționale referitoare la impunerea pedepselor. Cu alte cuvinte, principiul egalității de tratament prevăzut la articolul 3 alineatul (1) din această decizie-cadru nu trebuie să fie aplicat în ipoteza în care aplicarea normelor naționale referitoare la impunerea pedepselor în cazul unor condamnări pronunțate în alt stat membru are drept consecință limitarea puterii instanței de a impune o pedeapsă în noul proces.

56. Contrar celor susținute de Comisie în ședință, articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675 se adresează astfel statelor membre, lăsându-le o marjă de manevră în privința posibilității de a stabili sau nu o excepție de la principiul egalității de tratament prevăzut la alineatul (1) al acestui articol 3 și prevede, în cazul în care acestea ar opta pentru punerea în aplicare a unei asemenea excepții, că trebuie să se asigure că instanțele pot totuși să ia în considerare într-un alt mod condamnările din străinătate.

57. Subliniem că această dispoziție are vocația de a se aplica numai într-o situație în care infracțiunea pentru care se desfășoară noul proces a fost săvârșită înainte de pronunțarea sau de executarea în întregime a condamnării anterioare.

[12] Hotărârea din 21 septembrie 2017, Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:710, punctul 46).

58. Această condiție este îndeplinită în speță, întrucât violul în discuție în litigiul principal a fost săvârșit înainte de pronunțarea condamnărilor franceze. Din aceasta s-ar putea deduce, după cum susțin Procurorul General de pe lângă Curtea Federală de Justiție și Comisia, că articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675 ar trebui să se aplice în speță și să permită instanței de trimitere să nu aplice limita maximă de 15 ani prevăzută în dreptul german pentru pedepsele rezultante privative de libertate pe durată determinată, în măsura în care o astfel de normă ar conduce la împiedicarea instanței germane să pronunțe împotriva reclamantului din litigiul principal o pedeapsă care poate fi executată.

59. O asemenea interpretare nu ne convinge însă, pentru motivele pe care le vom prezenta în continuare.

a) Transpunerea articolului 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675 în dreptul național și lipsa efectului direct al acestei dispoziții

60. Având în vedere jurisprudența Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) la care se referă punctele 40 și 41 din prezentele concluzii, legiuitorul german a apreciat că nu era necesar să adopte măsuri suplimentare de transpunere a Deciziei-cadru 2008/675, întrucât mecanismul de compensare a duratei excesive în cazul unor condamnări din străinătate, interpretat în conformitate cu mecanismul prevăzut la articolul 3 din această decizie-cadru, permite să se asigure că persoana acuzată în cadrul unui proces penal în Germania nu este dezavantajată, ca urmare a pronunțării unei condamnări în străinătate, în raport cu o persoană care a făcut obiectul mai multor condamnări doar în acest stat membru [13].

61. Totuși, potrivit unei jurisprudențe constante, în ipoteza în care decizia-cadru vizează crearea de drepturi pentru particulari, dispozițiile sale trebuie puse în aplicare cu o forță obligatorie incontestabilă, cu specificitatea, precizia și claritatea necesare pentru îndeplinirea cerinței securității juridice, care impune ca beneficiarii să fie în măsură să își cunoască drepturile în totalitate [14].

62. Aceste cerințe de forță obligatorie incontestabilă, de specificitate și de claritate se impun cu atât mai mult în materie penală, în situațiile în care dispozițiile unei decizii-cadru pot avea ca efect agravarea răspunderii penale a unei persoane acuzate.

63. Subliniem în această privință că mecanismul de compensare a duratei excesive prevăzut în dreptul german este un mecanism favorabil persoanei acuzate într-un proces penal, întrucât permite luarea în considerare a condamnărilor anterioare pronunțate în privința sa în scopul adaptării pedepsei care îi poate fi aplicată. În măsura în care ar permite instanței naționale să nu aplice un asemenea mecanism, articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675 ar avea la rândul său un efect defavorabil asupra situației persoanei acuzate.

[13] Deutscher Bundestag, Drucksache 16/13673 (bundestag.de), p. 5.

[14] Hotărârea din 24 martie 2022, Comisia/Irlanda (Transpunerea Deciziei-cadru 2008/909) (C-125/21, nepublicată, EU:C:2022:213, punctul 21), Hotărârea din 17 decembrie 2020, Comisia/Ungaria (Primirea solicitanților de protecție internațională) (C-808/18, EU:C:2020:1029, punctul 288), și Hotărârea din 13 martie 1997, Comisia/Franța (C-197/96, EU:C:1997:155, punctul 15).

64. Or, în speță și în condițiile în care articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675 are în special ca efect să conducă la o agravare a situației persoanelor acuzate în cadrul unui proces penal, jurisprudența Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) pare incertă. Procurorul general de pe lângă Curtea Federală de Justiție a menționat astfel diferite hotărâri, unele care respectă limita maximă de 15 ani, altele care nu o respectă [15].

65. Prin urmare, jurisprudența Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) nu constituie o măsură de transpunere suficientă a articolului 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675 [16].

66. În această privință, amintim că, întrucât Decizia-cadru 2008/675 a fost adoptată pe baza fostului al treilea pilon al Uniunii, în special în temeiul articolului 34 alineatul (2) litera (b) TUE, dispozițiile sale nu au efect direct. Or, această dispoziție prevedea, pe de o parte, că deciziile-cadru obligă statele membre în privința rezultatului urmărit, lăsând autorităților naționale competența în ceea ce privește forma și mijloacele, și, pe de altă parte, că deciziile-cadru nu pot avea efect direct [17].

67. În lipsa efectului direct al articolului 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675, această dispoziție nu poate fi, așadar, interpretată în sensul că permite instanței naționale să nu aplice limita maximă de 15 ani prevăzută în dreptul german pentru pedepsele rezultante privative de libertate.

b) Obligația de interpretare conformă cu Decizia-cadru 2008/675 și limitele sale

68. Este, desigur, adevărat că, deși deciziile-cadru nu pot avea efect direct, caracterul lor obligatoriu determină totuși în privința autorităților naționale o obligație de interpretare conformă a dreptului lor intern începând de la data expirării termenului de transpunere a respectivelor decizii-cadru [18].

69. La aplicarea dreptului intern, aceste autorități sunt obligate, așadar, în măsura posibilului, să interpreteze dispozițiile acestuia în lumina textului și a finalității deciziei-cadru pentru a atinge rezultatul urmărit de aceasta [19].

15 Arătăm, de altfel, că, în cadrul litigiului principal, instanța de prim grad a refuzat să aplice limita maximă de 15 ani prevăzută în dreptul german pentru pedepsele rezultante privative de libertate în cazul punerii în aplicare a mecanismului de compensare a duratei excesive.

16 Chiar dacă jurisprudența Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) ar putea fi interpretată în sensul că transpune în mod suficient articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675 prin impunerea cu claritate a respectării limitei maxime de 15 ani la punerea în aplicare a compensării duratei excesive, considerăm că aceasta nu ar putea determina instanța de trimitere să nu țină seama de limita maximă respectivă. Dispoziția menționată prevede că, în situațiile pe care le vizează, „alineatele (1) și (2) nu reclamă statelor membre să aplice normele lor de drept intern la impunerea sentințelor [a se citi «pedepselor»]” și precizează că, în această situație, statele membre se asigură că instanțele lor de judecată pot lua în considerare într-un alt mod condamnări anterioare din alte țări. Legiuitorul german a optat pentru o transpunere pe cale jurisprudențială, excluzând, în cazul unui concurs real de infracțiuni, o contopire strictă a pedepselor, prevăzând în același timp, prin mecanismul de compensare a duratei excesive, o metodă alternativă de luare în considerare de către instanță, în care se aplică limita maximă de 15 ani pentru impunerea unei pedepse rezultante privative de libertate, care ia în considerare condamnările anterioare. În aceste condiții și în măsura în care jurisprudența națională pune în aplicare în sens strict articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675 în cadrul marjei de apreciere de care dispun statele membre, această dispoziție nu poate fi nicidecum interpretată în sensul că permite totuși instanței naționale să nu aplice această limită maximă de 15 ani prevăzută în dreptul german pentru pedepsele rezultante privative de libertate.

17 Hotărârea din 8 noiembrie 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, punctul 56), și Hotărârea din 24 iunie 2019, Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, punctul 69).

18 Hotărârea din 8 noiembrie 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, punctele 58 și 61), și Hotărârea din 24 iunie 2019, Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, punctul 72).

19 Hotărârea din 16 iunie 2005, Pupino (C-105/03, EU:C:2005:386, punctul 43), Hotărârea din 8 noiembrie 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, punctul 59), și Hotărârea din 24 iunie 2019, Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, punctul 73).

70. Ar rezulta astfel că, în măsura în care aplicarea limitei maxime de 15 ani prevăzute în dreptul german pentru pedepsele rezultante privative de libertate ar avea ca efect limitarea puterii instanței de a impune o pedeapsă în procesul pendinte în fața sa, interpretarea conformă a dreptului german ar putea să o determine pe aceasta să nu aplice limita maximă respectivă, ci să ia în considerare, într-un alt mod, condamnările anterioare din străinătate.

71. Cu toate acestea, principiul interpretării conforme are anumite limite. Astfel, principiile generale ale dreptului, în special principiile securității juridice și neretroactivității, se opun printre altele ca obligația de interpretare conformă să poată conduce la stabilirea sau la agravarea, în temeiul unei decizii-cadru și independent de o lege adoptată pentru punerea în aplicare a acesteia, a răspunderii penale a celor care au săvârșit o infracțiune [20].

72. Or, aceasta pare a fi tocmai situația în ceea ce privește articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675 dacă această dispoziție ar trebui interpretată în sensul că permite instanței naționale să nu țină seama de limita maximă de 15 ani prevăzută în dreptul german pentru pedepsele rezultante privative de libertate. Astfel, într-o asemenea ipoteză, obligația de interpretare conformă ar determina agravarea situației penale a persoanei în cauză în raport cu cea pe care ar fi avut-o potrivit dreptului național, prin retragerea beneficiului respectivei limite maxime de 15 ani.

73. În această privință, trebuie să precizăm că, deși jurisprudența Curții are în vedere *agravarea răspunderii penale* a persoanei care a săvârșit o infracțiune, nu ni se pare că acest lucru exclude posibilitatea de a se referi și la situațiile, precum cea în discuție în litigiul principal, în care prevederea unei decizii-cadru agravează nu răspunderea penală în sine a persoanei în cauză, ci pedeapsa care îi este aplicată.

74. Astfel, jurisprudența Curții se întemeiază în special pe principiul securității juridice [21], care prezintă o importanță deosebită în materie penală și al cărui domeniu de aplicare nu se limitează la stabilirea răspunderii penale a unei persoane, ci se extinde și la efectele unei asemenea răspunderi, printre care figurează în primul rând pedeapsa care îi poate fi aplicată. Curtea însăși admite, de altfel, acest lucru atunci când, aplicând respectiva jurisprudență, examinează nu numai dacă prevederea deciziei-cadru în discuție în speță are drept consecință stabilirea sau agravarea răspunderii penale a persoanei vizate, ci și „modificarea în detrimentul acest[eia] din urmă a duratei pedepsei [sale]” [22].

75. În aceste condiții, principiul interpretării conforme a dreptului național cu dispozițiile Deciziei-cadru 2008/675 nu poate conduce la a permite instanței naționale să nu țină seama de limita maximă de 15 ani prevăzută de dreptul național pentru pedepsele rezultante privative de libertate impuse în temeiul mecanismului de compensare a duratei excesive.

[20] Hotărârea din 8 noiembrie 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, punctele 63 și 64), Hotărârea din 29 iunie 2017, Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, punctul 32), și Hotărârea din 24 iunie 2019, Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, punctul 75).

[21] Hotărârea din 16 iunie 2005, Pupino (C-105/03, EU:C:2005:386, punctul 44), Hotărârea din 8 noiembrie 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, punctul 64), și Hotărârea din 24 iunie 2019, Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, punctul 75).

[22] Hotărârea din 8 noiembrie 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, punctul 65).

c) Imprecizia dreptului național în ceea ce privește existența unei limite maxime pentru pedepsele rezultante privative de libertate care rezultă din punerea în aplicare a mecanismului de compensare a duratei excesive

76. Precizăm că analiza pe care tocmai am dezvoltat-o se întemeiază pe premisa că jurisprudența Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) transpune cerința respectării unei limite maxime de 15 ani pentru pedepsele rezultante privative de libertate, care există în materie de contopire a pedepselor în cadrul mecanismului de compensare a duratei excesive. Astfel, numai în măsura în care dreptul german însuși prevede că, într-o situație de concurs real de infracțiuni săvârșite în mai multe state membre, trebuie aplicată o asemenea limită maximă, articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675 trebuie interpretat în sensul că nu permite nerespectarea acestei limite maxime.

77. Totuși, trebuie să subliniem că dezbaterile din cadrul ședinței au putut genera confuzii cu privire la aspectul dacă o astfel de limită maximă de 15 ani avea de asemenea vocația să se aplice mecanismului de compensare a duratei excesive, Procurorul General de pe lângă Curtea Federală de Justiție arătând fie că această limită maximă se aplică mecanismului de compensare a duratei excesive potrivit jurisprudenței Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție), fie că o asemenea limită maximă nu poate fi aplicată și nu a fost, de altfel, niciodată aplicată. În plus, din istoricul litigiului principal reiese că instanța de prim grad a refuzat aplicarea unei asemenea limite maxime. Prin urmare, nu s-a stabilit cu certitudine că dreptul german prevede aplicarea limitei maxime de 15 ani pentru impunerea unei pedepse rezultante în cadrul punerii în aplicare a mecanismului de compensare a duratei excesive.

78. Or, dacă o asemenea limită maximă nu este prevăzută în dreptul german cu privire la mecanismul de compensare a duratei excesive, interpretarea conformă a dispozițiilor dreptului național, în lumina articolului 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675, ar putea conduce la o soluție opusă celei pe care o propunem.

79. În aceste condiții, va fi de competența instanței de trimitere să verifice dacă limita maximă de 15 ani prevăzută în dreptul german pentru pedepsele rezultante privative de libertate este într-adevăr aplicabilă în cazul punerii în aplicare a mecanismului de compensare a duratei excesive.

80. Din cele ce precedă rezultă, în opinia noastră, că articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675 trebuie interpretat în sensul că, în lipsa unor măsuri de transpunere a acestei dispoziții și în măsura în care dreptul național prevede o limită pentru impunerea unei pedepse privative de libertate în cazul luării în considerare a condamnărilor pronunțate în alt stat membru, un stat membru este obligat, în cadrul unui proces penal desfășurat împotriva unei persoane, să aplice normele sale naționale, luând în considerare aceste condamnări anterioare din străinătate pronunțate împotriva persoanei respective pentru fapte diferite săvârșite anterior, atunci când infracțiunea pentru care se desfășoară noul proces a fost săvârșită înainte de pronunțarea acestor condamnări anterioare, chiar și în ipoteza în care aplicarea normelor naționale respective are drept consecință faptul că nicio pedeapsă nu va putea fi pronunțată sau, cel puțin, executată în cadrul noului proces.

B. Cu privire la a doua întrebare preliminară

81. Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă, în ipoteza în care statul membru nu este obligat, în temeiul articolului 3 alineatul (5) primul paragraf din Decizia-cadru 2008/675, să aplice normele sale naționale referitoare la contopirea pedepselor luând în considerare condamnări anterioare pronunțate în alt stat membru, articolul 3 alineatul (5) al doilea paragraf din această decizie-cadru trebuie interpretat în sensul că luarea în considerare a condamnărilor anterioare pronunțate în alte state membre într-un alt mod, astfel cum este prevăzută de această dispoziție, impune instanței naționale să indice în mod clar și cuantificat, la stabilirea pedepsei pentru infracțiunea săvârșită pe teritoriul național, dezavantajul care rezultă din imposibilitatea de a dispune contopirea pedepselor în conformitate cu normele naționale.

82. Potrivit analizei noastre cu privire la prima întrebare preliminară, nu este necesar să se răspundă la această a doua întrebare. Vom proceda totuși la examinarea sa din motive de exhaustivitate, în cazul în care Curtea nu ar fi de acord cu această analiză.

83. Articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675 prevede că, atunci când primul paragraf al acestei dispoziții este pus în aplicare și permite instanței naționale, făcând abstracție de principiul egalității de tratament prevăzut la alineatul (1) al acestui articol 3, să nu ia în considerare o condamnare anterioară într-o situație de concurs real de infracțiuni, statele membre se asigură totuși că instanțele pot lua în considerare *într-un alt mod* condamnările anterioare.

84. Cu alte cuvinte, articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675 asigură că, chiar și în cazurile în care condamnările anterioare pronunțate în străinătate nu sunt luate în considerare, antecedentele penale ale persoanei în cauză în noul proces nu sunt ignorate, pentru a garanta, în lipsa unei egalități de tratament stricte, o anumită formă de echitate.

85. După cum arată Comisia și Procurorul General de pe lângă Curtea Federală de Justiție, această dispoziție nu prevede, în schimb, nicio cerință cu privire la modalitățile concrete ale acestei luări în considerare alternative, în special în ceea ce privește cuantificarea pedepsei aplicate. Prin urmare, această chestiune trebuie lăsată la aprecierea instanțelor statelor membre vizate de dispoziția respectivă, fără să se poată deduce din articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675 o altă cerință decât cea a unei luări în considerare cu scopul de a compensa neaplicarea principiului egalității de tratament.

86. În aceste condiții, considerăm că articolul 3 alineatul (5) al doilea paragraf din Decizia-cadru 2008/675 trebuie interpretat în sensul că luarea în considerare a unor condamnări anterioare pronunțate în alte state membre într-un alt mod, astfel cum este prevăzută de această dispoziție, nu impune instanței naționale să identifice în mod clar și cuantificat, la stabilirea pedepsei pentru infracțiunea săvârșită pe teritoriul național, dezavantajul care rezultă din imposibilitatea de a dispune contopirea pedepselor în conformitate cu normele naționale.

V. Concluzie

87. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania) după cum urmează:

Articolul 3 alineatul (5) din Decizia-cadru 2008/675/JAI a Consiliului din 24 iulie 2008 privind luarea în considerare a condamnărilor în statele membre ale Uniunii Europene în cadrul unui nou proces penal

trebuie interpretat în sensul că,

în lipsa unor măsuri de transpunere a acestei dispoziții și în măsura în care dreptul național prevede o limită pentru impunerea unei pedepse privative de libertate în cazul luării în considerare a condamnărilor pronunțate în alt stat membru, un stat membru este obligat, în cadrul unui proces penal desfășurat împotriva unei persoane, să aplice normele sale naționale, luând în considerare aceste condamnări anterioare din străinătate pronunțate împotriva persoanei respective pentru fapte diferite săvârșite anterior, atunci când infracțiunea pentru care se desfășoară noul proces a fost săvârșită înainte de pronunțarea condamnărilor anterioare menționate, chiar și în ipoteza în care aplicarea acestor norme naționale are drept consecință faptul că nicio pedeapsă nu va putea fi pronunțată sau, cel puțin, executată în cadrul noului proces.